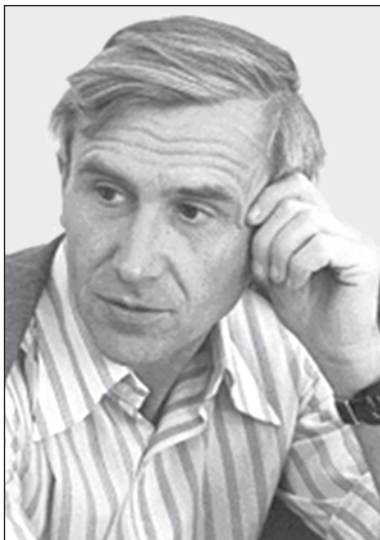

ПАМ'ЯТІ ГЕОРГІЯ НАУМОВА – ВІДОМОГО ГЕОХІМІКА І ТЕРМОБАРОГЕОХІМІКА

15 липня 2019 року наукова громадськість Москви попрощалася з Георгієм Борисовичем Наумовим — професором геохімії, доктором геолого-мінералогічних наук, академіком Російської академії природничих наук та Академії гірничих наук, почесним розвідником надр, заслуженим діячем науки, лауреатом Премії імені О.П. Віноградова.

Випускник Московського геологорозвідвального інституту (нині — Російський державний геологорозвідвувальний університет імені Серго Орджонікідзе, МГРИ-РГГРУ) він більшу частину трудового життя (1953—1990 рр.) працював в Інституті геохімії й аналітичної хімії ім. В.І. Вернадського АН СРСР, знаменитому "ГЕОХИ", де займався питаннями геохімії уранових родовищ.

Головний науковий напрям його досліджень — геохімія процесів рудоутворення, від експерименту і спостережень до фізико-хімічного аналізу, математичного моделювання і практичного застосування результатів. Ці дослідження лягли в основу його кандидатської (1963) і докторської (1973) дисертацій. Вони

також опубліковані в кількох монографіях, зокрема у таких класичних колективних працях як "Основные черты геохимии урана" (1963) і "Справочник термодинамических величин (для геологов)" (1971).

Ім'я Георгія Наумова нерозривно пов'язане з розквітом термобарогеохімічних досліджень у середині 1970—1980 рр. І хоча він не вивчав включення безпосередньо, результати, отримані за флюїдними включеннями, інтенсивно використовував під час аналізу й побудови моделей рудоутворення.

З 1990 р. Георгій Наумов перейшов на роботу в Державний геологічний музей ім. В.І. Вернадського, де захопився ідеями академіка Володимира Вернадського щодо еволюції біо- і ноосфери. Завдяки цьому світ побачили монографії "Геохимия биосферы" (2010), "Три синтеза космоса. Владимир Вернадский: история жизни и мысли" (2013). Цікаво, що Георгій Борисович намагався перебудувати мінералогію на квантових засадах, оскільки вважав, що у мінералогії все оквантовано. Він був чудовим лектором: його лекції захоплено слухали студенти московських вишів — його рідного МГРИ-РГГРУ, Московського державного університету ім. М.В. Ломоносова, а також курсів Міністерства геології Радянського Союзу для широкої громадськості. Учений успішно та ефективно працював як експерт Вищої атестаційної комісії СРСР.

Тісні дружні зв'язки між Георгієм Борисовичем і українськими геохіміками та термобарогеохіміками виникли давно. Г. Наумов був дотепним оповідачем, у його товаристві ніколи не доводилося нудьгувати. Його приїзди в Україну були нечастими, але завжди незабутніми. Володимир Павлишин, якому доводилося часто зустрічатися з Георгієм Наумовим на наукових форумах, згадує й про його непересічні організаційні здібності. 1978 року екскурсанти

З українськими колегами (Г. Наумов в центрі) в Мінералогічному музеї Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка НАН України, 2012 р.

With Ukrainian colleagues (Georgiy Naumov in the center) at the Mineralogical Museum Institute of Geochemistry, Mineralogy and Ore Formation. M.P. Semenenko NAS of Ukraine, 2012

VI Всесоюзної наради з термобарогеохімії (м. Владивосток) потрапили на о. Сахалін у неприємну ситуацію через погодні умови. Георгій Борисович, який був одним із екскурсантів, миттєво оцінив загрозову ситуацію й енергійно узяв на себе обов'язки неформального керівника, швидко організувавши посадку учасників екскурсії в літак, тож усі вдало повернулися на материк.

Пригадався ще один епізод. Коли на одній із наукових нарад, доповідач іронічно зауважив, що в мінералогії й геохімії напрацьовано мало

законів, Георгій Наумов одразу влучно відповів: "Мало законів не тому, що тут працюють невідповідні фахівці, а тому, що неймовірно складними, насамперед конституційно, анатомічно й генетично, є об'єкти дослідження".

Ми збережемо пам'ять про Георгія Борисовича як про інтелігентну, широкую, дружню й доброзичливу людину, прискіпливого дослідника і шанованого вченого.

*О.М. ПОНОМАРЕНКО, В.І. ПАВЛИШИН,
Д.К. ВОЗНЯК, Г.О. КУЛЬЧИЦЬКА*